

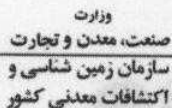
وزارت
صنعت، معدن و تجارت
سازمان زمین شناسی و
اکتشافات معدنی کشور

موزه (راهبری و ضرورت ها)

با نگرش ویژه بر ایجاد موزه‌های علوم زمین

تألیف :

جعفر طاهری - محیر - پ. م. - سحرناز تاجبخش
نسترن شجاعی کاوه - یحانه حمیدی روحانی

nashr.rahi@gmail.com

سخن نخستین

زمانی که از پله‌های موزه‌ی تخصصی تازه تاسیس شده در اداره کل زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی شمال شرق (مشهد) گذر می‌کنیم، خاطرات سال‌های پر تلاش در فراز و فرود تکمیل پروژه، همانند نقش‌هایی جاودان، جان دوباره می‌گیرند. تجربه‌های شیرین و گس بر دل سازه‌ها و سازه‌ها نشسته. تجربه‌هایی که سهیم شدن در آنها خالی از لطف و اعتبار و بهره نخواهد بود.

کارگروه تخصصی پارک موزه‌ی علوم زمین مشهد، پس از طی سال‌ها تلاش بی وقفه در گردآوری و مطالعه نکات عام و خاص در زمینه موزه‌داری، اقدام به تهیه گزارش‌هایی در این زمینه کرد که در بازدیدها و نمایشگاه‌های مختلف مورد توجه علاقمندان قرار گرفت. این اقبال و ابراز علاقه دوست‌داران علوم زمین و موزه‌داران، ما را بر آن داشت که حاصل تجربه‌ها و اندوخته‌های خود را به صورت اثری مکتوب در اختیار عموم قرار دهیم.

این کتاب ابعاد فزاینده سه موزه و موزه‌داری را از مباحث نظری عام تا کاربردی‌ترین مباحث و رویکردها در برمی‌گیرد. این تجربه متنوع در فصل اول به مهم‌ترین نکات موزه‌داری روز اختصاص یافته که شامل برخی مقدمات و عمده‌ترین بخش‌های مهم کتاب:

Running a museum: a practical Handbook است.

فصل دوم با گزیده‌ای از کلیدی‌ترین نکات در راه‌اندازی پشت‌بانی و اداره موزه‌های علوم زمین؛ به اهمیت، جایگاه و ساز و کار رایج در این نوع موزه‌ها پرداخته است.

یکی از نکات مهم درباره این کتاب، اهمیت آن برای کسانی است که نه تنها به ارزشی از سنگ، کانی یا فسیل در اختیار دارند. اگر این افراد امکان نگهداری نمونه‌های خود را داشته باشند، یا تفکر و حس مشارکت‌شان با دیگران قوی باشد، با ارزش‌ترین و ماندگارترین کار، اهداء نمونه‌هایشان به موزه است اما اگر مایل به نگهداری آنها هستند، با مطالعه این مجموعه قادرند ارزش علمی نمونه خود را ارتقاء بخشند.

تهیه هر بخش از فصول کتاب، بر اساس تخصص، تجربه و علاقه افراد به عهده یک از کارگران ما در کارگروه تخصصی پارک موزه بوده است. متن هر یک از بخش‌ها پس از نگارش یا ترجمه، توسط یکی دیگر از اعضای کارگروه از نظر فنی و نگارشی ویرایش و در انتها همه نوشتار توسط آقای دکتر جعفر طاهری، مسئول فنی پروژه پارک موزه بازنگری شده است. اعضای کارگروه پارک موزه علوم زمین مشهد که در تهیه این کتاب نقش آفرین بوده‌اند، عبارتند از:

جعفر طاهری، محبوبه پرورش، سحرناز تاج‌بخش، نسترن شجاعی‌کاوه، ریحانه احمدی روحانی، مریم حسینیون، جعفر رکنی و هادی شریفی.

از همه افرادی که در تهیه این مستندات همراه و یاری دهنده ما بوده‌اند، به ویژه جناب آقای مهندس کره‌ای، ریاست محترم سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی کشور؛ جناب آقای مهندس روشن‌روان، مدیر محترم وقت

اداره کل زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی منطقه شمال شرق و جناب آقای مهندس جدیدی، مدیر محترم روابط عمومی سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی کشور سپاسگزاری و قدردانی می‌شود. سرکار خانم مرضیه آتوون کار صفحه‌آرایی و تدوین اولیه نوشتار را برعهده داشته‌اند، هم‌چنین خانم نسرین سمائی امور مربوط به تهیه نسخه نهایی جهت چاپ را پیگیری و به انجام رسانده‌اند که از این همکاران محترم نیز تشکر و قدردانی می‌شود. بی‌گمان این اثر علمی که برای نخستین بار به فرهنگ موزه و موزه‌داری از منظر چند و چونی راهاندازی یک موزه می‌پردازد، عاری از کاستی نخواهد بود. از همه عزیزان، اساتید و صاحب نظران که ما را با ارائه راهنمایی‌های ارزنده در ادامه‌ی مسیر کمک خواهند کرد، تشکر و قدردانی می‌نماییم.

گروه نویسندگان

تابستان ۱۳۹۵

www.ketab.ir

فهرست مطالب

۳	 سخن نخستین
۸	 فصل اول- راهبر و راهکارهای کاربردی
۹	 بخش ۱- نقش موزه در جامعه
۱۳	 بخش ۲- مدیریت موزه و اهمیت آن
۳۳	 بخش ۳- آموزش در موزه
۵۵	 بخش ۴- نگهداری و حفاظت از اشیاء
۱۰۹	 بخش ۵- روابط متقابل موزه و مردم (شور تالاسی موزه‌داری)
۱۳۵	 بخش ۶- موزه و بازاریابی
۱۵۹	 بخش ۷- امنیت موزه
۱۷۷	 فصل دوم- موزه‌های علوم زمین: راهبردهای مدیریتی
۱۷۹	 بخش ۱- مجموعه سیاست‌های مدیریتی موزه‌های علوم زمین
۱۹۳	 بخش ۲- مرجعیت علمی، از عملیات صحرایی تا شناسایی علمی در موزه‌های علوم زمین
۲۱۳	 بخش ۳- آماده‌سازی نمونه‌های سنگ‌کانی و فسیل برای نمایش در موزه‌ها
۲۳۵	 بخش ۴- نگهداری نمونه‌های پرتوزا در موزه‌های سنگ و کانی
۲۶۳	 بخش ۵- تاریخچه و آشنایی با تعدادی از موزه‌های علوم زمین در کشورهای مختلف
۳۰۵	 بخش ۶- پارک موزه علوم زمین؛ نمونه‌ای از فرایند راه‌اندازی یک موزه تخصصی